

REZOLUCIJA INFORMACIONOG BIROA KOMUNISTIČKIH PARTIJA O STANJU U KOMUNISTIČKOJ PARTIJI JUGOSLAVIJE

28. juna 1948.

.. Informacioni biro, u sastavu pretstavnika Bugarske radničke partije (komunista), Rumunske radničke partije, Mađarske partije trudenika, Poljske radničke partije, Svesavezne komunističke partije (boljševika), Komunističke partije Francuske, Komunističke partije Cehoslovačke i Komunističke partije Italije, pošto je pretresao pitanje stanja u Komunističkoj partiji Jugoslavije i konstatovao da su predstavnici Komunističke partije Jugoslavije odbili da dođu na zasedanje Informacionog biroa, jednoglasno je doneo sledeće zaključke:

1. Informacioni biro konstatuje da vodstvo Komunističke partije Jugoslavije sprovodi u poslednje vreme u osnovnim pitanjima spoljne i unutrašnje politike nepravilnu liniju koja znači odstupanje od marksizma-lenjinizma. U vezi s tim Informacioni biro odobrava postupak CK SKP(b), koji je uzeo inicijativu u raskrinkavanju nepravilne politike CK KP Jugoslavije i pre svega nepravilne politike drugova Tita, Kardelja, Đilasa, Rankovića.

2. Infoimacioni biro konstatuje da vodstvo KPJ sprovodi neprijateljsku politiku prema Sovjetskom Savezu i SKP(b). U Jugoslaviji je dopuštena nedostojna politika sramoćenja sovjetskih vojnih specijalista i diskreditovanja Sovjetske armije. Za sovjetske građane specijaliste u Jugoslaviji bio je stvoren posebni režim na osnovu koga su stavljeni pod nadzor organa Državne bezbednosti Jugoslavije i praćeni. Isto takvom praćenju i nadzoru od strane Državne bezbednosti Jugoslavije bili su podvrgnuti pretstavnik SKP(b) u Informacionom birou drug Judin i niz zvaničnih pretstavnika SSSR u Jugoslaviji.

Sve ove, kao i njima slične činjenice svedoče da su rukovodioci TCPJ zauzeli stanovište nedostojno komunista, na osnovu koga su jugoslovenski rukovodioci počeli identifikovati spoljnu politiku SSSR sa spoljnom politikom imperijalističkih sila i ponašaju se prema SSSR isto onako kao i prema buržoaskim državama. Upravo usled ove antisovjetske pozicije Centralnog komiteta KPJ raširila se klevetnička propaganda pozajmljena iz arsenala kontrarevolucionarnog trockizma o „izrođavanju“ SKP(b), o „izrođavanju“ SSSR-a itd.

Informacioni biro osuđuje ove antisovjetske koncepcije rukovodilaca KPJ, koje su nespojive s marksizmom-lenjinizmom i koje priliče samo nacionalistima.

3. U svojoj unutrašnjoj politici rukovodioci KPJ napuštaju pozicije radničke klase i kidaju s marksističkom teorijom klasa i klasne borbe. Oni poriču činjenicu da kapitalistički elementi u njihovoj zemlji rastu i da se u vezi s tim zaoštrava klasna borba u jugoslovenskom

selu. Ovo poricanje proizilazi iz oportunističkog gledišta da se u razdoblju prelaza od kapitalizma ka socijalizmu klasna borba ne zaoštava — kako to uči marksizam-lenjinizam, nego se gasi — kako su tvrdili oportunisti Buharinovog tipa, koji su propovedali teoriju mirnog urastanja kapitalizma u socijalizam.

Jugoslovenski rukovodioci sprovede nepravilnu politiku na selu, ignorišu klasnu diferencijaciju na selu i smatraju individualne seljake za jedinstvenu celinu, uprkos poznatom Lenjinovom učenju da sitno individualno gazdinstvo rađa kapitalizam i buržoaziju stalno, svakodnevno, svakočasovno, stihiski i u masovnim razmerama. Međutim, politička situacija u jugoslovenskom selu ne daje nikakva prava za bezbrižnost i samozadovoljstvo.

U uslovima kad u Jugoslaviji preovlađuje individualno seljačko gazdinstvo, kada ne postoji nacionalizacija zemlje, kada postoji privatna svojina na zemlju i kupoprodaja zemlje, kada su u rukama kula-ka koncentrisani znatni zemljišni posedi, kada se primenjuje najamni rad itd., Partija se ne može vaspitavati u duhu zataškavanja klasne borbe i primirivanja klasnih suprotnosti, a da se tim samim ne razoruža pred licem teškoća izgradnje socijalizma.

Rukovodioci KPJ skreću s marksističko-lenjinističkog puta na put narodnjačke kulačke partije u pitanju rukovodeće uloge radničke klase, jer tvrde da su seljaci „najčvršći temelj jugoslovenske države“. Lenjin uči da proletarijat, kao jedina, do kraja revolucionarna klasa savremenog društva. .. mora biti vođa hegemon u borbi celokupnog naroda za potpuni demokratski prevrat, u borbi svih trudbenika i eksploatisanih protiv ugnjetača i eksploatatora,“ . . .

4. Informacioni biro smatra da rukovodstvo KPJ revidira marksističko-lenjinističko učenje o partiji. Prema teoriji marksizma-lenjinizma, partija je osnovna vodeća i usmeravajuća snaga u zemlji, snaga koja ima svoj naročiti program i ne rasplinjava se u bespartijnoj masi. Partija je najviša forma organizacije i najvažnije oružje radničke klase. Međutim, u Jugoslaviji ne smatraju za osnovnu rukovodeću snagu u zemlji Komunističku partiju nego Narodni front. Jugoslovenski rukovodioci umanjuju ulogu KP, faktički rastvaraju partiju u bespartijnom Narodnom frontu, koji obuhvata klasno veoma raznolike elemente (radnike, radno seljaštvo sa individualnim gazdinstvom, kulake, trgovce, sitne fabrikante, buržoasku inteligenciju), kao i raznobrojne političke grupe, ubrajajući tu i neke buržoaske partije. Jugoslovenski rukovodioci uporno neće da priznaju pogrešnost svoje koncepcije da KPJ tobož ne može i ne treba da ima svoj naročiti program, nego da treba da se zadovolji s programom Narodnog fronta.

Činjenica da u Jugoslaviji na političkoj areni istupa samo Narodni front, dok partija i njene organizacije ne istupaju otvoreno u svoje ime pred narodom — ne samo da umanjuje ulogu partije u političkom životu zemlje, nego i potkopava partiju kao samostalnu političku snagu, pozvanu da osvaja sve veće poverenje naroda i da obuhvata svojim uticajem sve šire mase radnog naroda putem otvorene političke delatnosti, otvorenom propagandom svojih pogleda i svog programa. Rukovodioci jugoslovenske KP ponavljaju grešku ruskih menjševika, koja se sastoji u rastvaranju marksističke partije u bespartijnoj masovnoj organizaciji. To sve svedoči o likvidatorskim tendencijama u odnosu na KP u Jugoslaviji.

Informacioni biro smatra da takva politika CK KPJ ugrožava samo postojanje KP i, u krajnjoj liniji, krije u sebi opasnost izrođavanja jugoslovenske narodne republike.

5. Informacioni biro je mišljenja da je birokratski režim u partiji, koji su stvorili jugoslovenski rukovodioci, štetan za život i razvoj KPJ. U partiji nema unutrašnje partiske demokratije, ne poštuje se princip izbornosti, nema kritike ni samokritike. CK KPJ, uprkos praznom uveravanju drugova Tita i Kardelja, u većini je sastavljen ne od izabranih, nego od kooptiranih članova. KP se faktično nalazi u polulegalnom položaju. Partiski sastanci se ne održavaju, ili se održavaju tajno, što slabi uticaj partije u masama. Takav tip organizacije KPJ ne može se nazvati drukčije nego sektaško-birokratski. On vodi likvidaciji partije kao aktivnog samodelatnog organizma. U partiji se gaje vojnički metodi rukovođenja, slični metodima koje je u svoje vreme zavodio Trocki.

Potpuno je nedozvoljivo da se u KPJ gaze najosnovnija prava članova partije i da se i na najblažu kritiku neispravnosti u partiji odgovara žestokim represalijama.

Informacioni biro smatra sramnim činjenice kao što je isključenje iz Partije i hapšenje članova CK KPJ drugova Žujovića i Hebranga zato što su se usudili da kritikuju antisovjetske koncepcije rukovodilaca KPJ i što su se izrazili za prijateljstvo Jugoslavije sa SSSR-om.

Informacioni biro je mišljenja da se u Komunističkoj partiji ne može trpeti takav sramotan, potpuno turski teroristički režim. Interesi samog postojanja i razvoja KPJ zahtevaju da se takvom režimu učini kraj.

6. Informacioni biro je mišljenja da kritika CK KPJ, koju su izvršili CK SKP(b) i centralni komiteti ostalih komunističkih partija, kao bratsku pomoć Kompartiji Jugoslavije, daje njenom rukovodstvu sve potrebne uslove za najbrže odstranjenje učinjenih grešaka. Međutim, rukovodioci KPJ, zaraženi preteranom ambicioznošću, ohološću i uobraženošću, umesto da pošteno prime ovu kritiku i pođu putem boljševičkog ispravljanja grešaka, dočekali su kritiku nakostrešeno, zauzeli prema njoj neprijateljski stav, pošli antipartijskim putem opšteg negiranja svojih pogrešaka, ogrešili se o marksističko-lenjnističko učenje o odnosu političke partije prema svojim pogreškama i time produbili svoje antipartiske pogreške.

Budući nemoćni pred kritikom CK SKP(b) i centralnih komiteta ostalih bratskih partija, jugoslovenski rukovodioci su pošli putem direktnog obmanjivanja svoje partije i naroda, sakrili su od Komunističke partije Jugoslavije kritiku nepravilne politike CK, sakrili takođe od partije i naroda stvarne uzroke obračunavanja s drugovima Žujovićem i Hebrangom.

U poslednje vreme, posle kritike pogrešaka jugoslovenskih rukovodilaca od strane CK SKP(b) i bratskih partija, oni su pokušali da dekretiraju niz novih levičarskih zakonskih mera. Jugoslovenski rukovodioci su s velikom žurbom izdali nove zakonske mere o nacionalizaciji sitne industrije i trgovine, čije sprovođenje uopšte nije bilo pripremljeno i koje, s obzirom na tu žurbu, može samo otežati snabdevanje jugoslovenskog stanovništva. S istom žurbom izdali su novi zakon o žitnom porezu na zemljoradnike, koji takođe nije pripremljen i koji zato može samo dezorganizirati snabdevanje gradskog stanovništva žitaricama. Na kraju, jugoslovenski rukovodioci su potpuno neočekivano, u bučnim deklaracijama, proglasili nedavno svoju ljubav i odanost

SSSR-u, iako je verodostojno poznato da do danas, u praksi, sprovode neprijateljsku politiku prema SSSR-u...

Takva orijentacija rukovodilaca KPJ na likvidaciju kapitalističkih elemenata u današnjim uslovima Jugoslavije, a prema tome i na likvidaciju kulaka kao klase, ne može se kvalifikovati drukčije nego kao avanturistička, nemarksistička. Jer, taj zadatak se ne može resiti dok u zemlji prevladuje individualno seljačko gazdinstvo koje neizbežno rađa kapitalizam, dok nisu pripremljeni uslovi za masovnu kolektivizaciju poljoprivrede i dok se većina radnog seljaštva ne uveri u prednost kolektivnog načina privrede.

Iskustvo SKP(b) svedoči da je tek na bazi masovne kolektivizacije poljoprivrede moguća likvidacija poslednje i najbrojnije izrabljivačke klase, klase kulaka, i da je likvidacija kulaka kao klase nerazdvojni organski deo kolektivizacije poljoprivrede. . .

U nastojanju da izbegnu pravednu kritiku bratskih partija u Informacionom birou, jugoslovenski rukovodioci su izmislili verziju o svom tobože „neravnopravnom položaju“. Valja reći da u toj verziji nema ni reći istine. Svima je poznato da su komunističke partije, organizujući Informacioni biro, pošle od nepobitnog principa da svaka partija treba da polaže računa o svom radu pred Informacionim biroom, isto onako kao što svaka partija ima pravo da kritikuje ostale partije. Ovo svoje pravo Komunistička partija Jugoslavije koristila je u velikoj meri na prvom savetovanju devet komunističkih partija. Činjenica da su Jugosloveni odbili da pred Informacionim biroom polažu računa o svom radu, da saslušaju kritičke primedbe drugih komunističkih partija, znači stvarno kršenje ravnopravnosti komunističkih partija i ravno je zahtevu da se KPJ u Informbirou stvori privilegovani položaj. . .

Informacioni biro došao je do jednoglasnog zaključka da su se rukovodioci KPJ svojim antipartijskim i antisovjetskim pogledima, nespojivim s marksizmom-lenjinizmom, celim svojim postupkom i svojim odbijanjem da sudeluju na zasedanju Informacionog biroa, suprotstavili komunističkim partijama, koje su u sastavu Informacionog biroa, pošli putem otcepljenja od jedinstvenog socijalističkog fronta protiv imperijalizma, pošli putem izdaje stvari međunarodne solidarnosti radnog naroda i putem prelaska na pozicije nacionalizma.

Informacioni biro osuđuje ovu antipartijsku politiku i postupak CK KPJ.

Informacioni biro konstatuje da je, usled svega ovoga, CK KPJ isključio sebe i Komunističku partiju Jugoslavije iz porodice bratskih komunističkih partija, iz jedinstvenog komunističkog fronta i, prema tome, iz redova Informacionog biroa.

Informacioni biro je mišljenja da je osnov svih ovih pogrešaka rukovodstva KPJ neosporna činjenica da su u rukovodstvu KPJ u poslednjih pet do šest meseci otvoreno prevladali nacionalistički elementi, koji su tamo i pre bili maskirani, da je rukovodstvo KPJ raskinulo s internacionalističkim tradicijama KPJ i pošlo putem nacionalizma.

Jugoslovenski rukovodioci, precenjujući jake unutrašnje nacionalne snage i mogućnosti Jugoslavije, misle da mogu očuvati nezavisnost Jugoslavije i izgraditi socijalizam bez podrške komunističkih partija u ostalim zemljama, bez podrške zemalja narodne demokratije, bez podrške SSSR-a. Oni misle da novoj Jugoslaviji nije potrebna pomoć tih revolucionarnih snaga.

Jugoslovenski rukovodioci, slabo se orijentišući u međunarodnoj situaciji i prestrašeni ucenjivačkim pretnjama imperijalista, misle da mogu nizom ustupaka imperijalističkim državama steći njihovu naklonost, da se mogu s njima sporazumeti o nezavisnosti Jugoslavije i da jugoslovenskim narodima mogu postepeno nakalemiti orijentaciju prema tim državama, tj. orijentaciju prema kapitalizmu. Pri tome mučki polaze od poznate buržoaske-nacionalističke teze, prema kojoj „kapitalističke države predstavljaju manju opasnost za nezavisnost Jugoslavije nego SSSR“.

Jugoslovenski rukovodioci verovatno ne shvataju, ili se prave da ne shvataju, da slična nacionalistička koncepcija može dovesti samo do izrođavanja Jugoslavije u običnu buržoasnu republiku, do gubitka nezavisnosti Jugoslavije i do pretvaranja Jugoslavije u koloniju imperijalističkih zemalja.

Informacioni biro ne sumnja u to da u krilu KPJ ima dovoljno zdravih elemenata, vernih marksizmu-lenjinizmu, vernih internacionalističkim tradicijama KPJ, vernih jedinstvenom socijalističkom frontu.

Zadatak ovih zdravih članova KPJ jeste da prisile svoje današnje rukovodioce da otvoreno i pošteno priznaju svoje pogreške i da ih poprave, da napuste nacionalizam, da se vrate internacionalizmu i da svim silama učvršćuju jedinstveni socijalistički front protiv imperijalizma, ili, — ako se današnji rukovodioci KPJ pokažu za to nesposobni, — da ih smene i istaknu novo internacionalističko rukovodstvo Komunističke partije Jugoslavije..

Borba, 30. jun 1948.

IZJAVA CENTRALNOG KOMITETA KOMUNISTIČKE PARTIJE JUGOSLAVIJE POVODOM REZOLUCIJE INFORMACIONOG BIROA KOMUNISTIČKIH PARTIJA ● STANJU U KOMUNISTIČKOJ PARTIJI JUGOSLAVIJE

29. juna 1948.

... Povodom objavljivanja pomenute Rezolucije Informbiroa, Centralni komitet Komunističke partije Jugoslavije izjavljuje sledeće:

1. Kritika u Rezoluciji zasnovana je na netačnim i neosnovanim tvrdnjama i predstavlja pokušaj rušenja ugleda Komunističke partije Jugoslavije u inostranstvu i u zemlji, izazivanja zabune u masama u zemlji i u međunarodnom radničkom pokretu, slabljenja jedinstva KPJ i njene rukovodeće uloge. Utoliko je čudnije da je CK SKP(b) odbio da na licu mesta proveri svoje tvrdnje, kako je to predložio CK KPJ u svome pismu od 13 aprila o.g.

2. U Rezoluciji se, bez navođenja ijednog dokaza, navodi tvrdnja da vodstvo KPJ vodi neprijateljsku politiku prema Sovjetskom Savezu. Tvrdnja da su u Jugoslaviji omalovažavani sovjetski vojni specijalisti, a da su građanski specijalisti bili podvrgnuti praćenju od organa bezbednosti — apsolutno ne odgovara istinf. Sve do njihovog povlačenja, niko od pretstavnika Sovjetskog Saveza nije, u tom pogledu, ma kad

¹ Sovjetski predstavnici u Bukureštu: Ždanov, Maljenkov i Suslov morali su prinuditi ostale učesnike da se Rezolucija IB-a donese u formi grube intervencije protiv rukovodstva KPJ, koja je uključivala čak poziv na njegovo rušenje u slučaju da ne prihvati sovjetske optužbe.

skrenuo pažnju jugoslovenskim predstavnicima. Potpuno je lažna tvrdnja da je bilo ko od sovjetskih predstavnika praćen u Jugoslaviji, a najmanje drug Judin. Ova tvrdnja, a naročito ona u vezi s drugom Judinom, ima isključivo za cilj da diskredituje KPJ i njeno rukovodstvo pred drugim partijama.

Naprotiv, tačna je naša tvrdnja, koja je izneta u pismu Centralnom komitetu SKP(b) od 13. aprila a koja se zasniva na nizu izjava članova KPJ, dati'n svojim partijskim organizacijama, kao i drugih građana naše zemlje, od oslobođenja do danas, a sastoji se u tome, da su ih organi sovjetske obaveštajne službe bezbednosti vrbovali. CK KPJ je smatrao i smatra da je takav odnos prema zemlji, u kojoj su komunisti vladajuća partija i koja ide u socijalizam — nedopustiv odnos i da vodi demoralisanju građana FNRJ i slabljenju i potkopavanju državnog i partijskog rukovodstva. CK KPJ je smatrao i smatra da odnos Jugoslavije prema SSSR-u mora biti zasnovan isključivo na bazi poverenja i iskrenosti i, držeći se toga principa, jugoslovenskim državnim organima nije bilo ni na kraj pameti da prate ili bilo kako kontrolišu građane Sovjetskog Saveza u Jugoslaviji.

3. U Rezoluciji se kritikuje politika KPJ u pogledu vođenja klasne borbe, a naročito politike KPJ na selu. Pri tome se navode poznati stavovi iz Lenjina. CK KPJ ističe da se u svojoj politici ograničavanja kapitalističkih elemenata na selu rukovodi navedenim i sličnim stavovima Lenjina, što su autori Rezolucije — da su se potrudili — mogli pročitati u objavljenim partijskim dokumentima i člancima i ubediti se o praktičnom sprovođenju te politike. Zato optužbe Rezolucije i CK SKP(b) u stvari samo udaraju na otvorena vrata, a objektivno neizbežno vode ohrabrenju i podršci reakcionarnih i kapitalističkih elemenata u gradu i na selu, izazivanju zabune kod stanovništva kao da je za objektivne teškoće, naročito u pogledu snabdevanja, u periodu prelaska od kapitalizma k socijalizmu, kriv CK KPJ i njegova politika. CK KPJ smatra da je, kao metod, nedopustivo procenjivanje njegove delatnosti na bazi pojedinačnih citata istrgnutih iz najrazličitijih perioda borbe ili na bazi pojedinih, izolovano uzetih — i to još iskrivljenih — činjenica. CK KPJ smatra da se pri procenjivanju politike KPJ, kao i drugih partija, mora uzimati u prvom redu praksa Partije >— da li Partija postiže ili ne postiže uspehe u borbi za socijalistički preobražaj zemlje, da li u celini slabe ili jačaju kapitalistički elementi, da li slabi ili jača socijalistički sektor narodne privrede.

4. CK KPJ ne može a da sa dubokim negodovanjem ne odbije tvrdnje kako vodeći faktori KPJ skreću na put kulačke partije, na put likvidacije KPJ, kako u Partiji nema demokratije, kako se u Partiji gaje metodi vojničkog rukovodstva, kako se u Partiji „gaze najosnovnija prava članova Partije i da se i na najblažu kritiku neispravnosti u Partiji odgovara oštrim represalijama" itd. Zar bi mogli članovi Partije koji su neustrašivo gledali kroz hiljade bojeva u oči smrti trpeti u Partiji stanje nedostojno i ljudi i komunisti? Tvrdnje kako u Partiji ne sme da se kritikuje i slično, strašna su uvreda svakom članu naše Partije, sramoćenje herojske i slavne prošlosti Partije i njene današnje herojske borbe za obnovu i izgradnju zemlje. CK KPJ podvlači da se zbog cinienice što u nekim partijskim organizacijama nisu još sprovedeni izbori ne može tvrditi da u Partiji nema demokratije. To su ostaci ratnog vremena i burnog posleratnog razvitka kroz koji je prošla KPJ, a postojali su u svoje vreme i u drugim partijama, pa i u SKP(b).

Što se pak tiče tvrdnje da se Partija rasplinjava u Frontu, da vodeći faktori skreću na put kulačke partije, ona objektivno vodi ka razbijanju saveza radnih masa, ostvarenog pod rukovodstvom radničke klase u jedinstvenoj organizaciji Narodnom frontu, kao izolovanju Partije od radnih masa. Koren toj tvrdnji, sem rečenog, nalazi se u nerazumevanju odnosa između Partije i Fronta u Jugoslaviji, u nerazumevanju suštine Fronta u Jugoslaviji i načina ostvarivanja rukovodeće uloge radničke klase u njemu. I u tom pitanju se ne polazi od činjenice, nego od iskonstruisanih tvrdnji, s kojima se, zatim, polemise poznatim stavovima lenjinizma, koje niko odgovoran u KPJ nikada nije osporavao. A činjenice, kao i mnogobrojne izjave kroz čitav rat i posle rata — ne samo komunista nego i nekomunista u Frontu govore: prvo, da je u Frontu vodeća snaga Kompartije, drugo, da se Kompartija ne rasplinjava u Frontu, nego da, naprotiv, Partija idejno i politički podiže osnovne mase frontovaca, vaspitavajući ih u duhu svoje politike marksizma-lenjinizma; treće, da se Narodni front Jugoslavije na praksi bori za socijalizam, što svakako ne bi moglo biti ako bi u njemu igrale ikakvu ozbiljnu ulogu „šarolike političke grupe“ — buržoaske partije, kulaci, trgovci, mali fabrikanti i si., kao što se kaže u Rezoluciji, ili ako bi on bio koalicija između Kompartije i drugih partija ili forma sporazuma proletarijata s buržoazijom; četvrto, da ne preuzima Partija program od Fronta, nego, naprotiv, Front dobija osnovni pravac i program od Kompartije, što je i prirodno obzirom na njenu vodeću ulogu u njemu.

CK KPJ pritom podvlači da je dalje idejno i političko zbijanje frontovskih masa, povezivanje političke aktivnosti Partije s aktivnošću Fronta i svestrana aktivnost Fronta — jedan od najvažnijih zadataka Partije.

Najzad, CK KPJ ističe da većina njegovih članova nisu kooptirani, nego izabrani. U svom računanju CK SKP(b) nije uračunao članove Politbiroa, koji su posebno birani na Petoj zemaljskoj konferenciji. Zato broju od 22 člana plenuma CK KPJ, koji pominje CK SKP(b) u jednom svom pismu, treba dodati još sedam članova Politbiroa. Čudovišno je, prebacivati jednom Centralnom komitetu Komunističke partije, koji je u ratu izgubio deset svojih članova, što je na njihova mesta kooptirao sedam drugova, uglavnom iz redova kandidata CK KPJ.

CK KPJ odbija kao smešnu i neistinitu tvrdnju o nelegalnosti KPJ i smatra da je ona, sem ostalog takođe, potvrda nerazumevanja formi rada KPJ u određenim uslovima i određenim momentima. Forme rada KPJ izrasle su iz konkretnih uslova dugogodišnje revolucionarne prakse naše Partije, one su se u toj praksi pokazale kao pravilne i one su bile važan faktor da je Partija osvojila poverenje masa.

5. CK KPJ odbija kao nedostojnu optužbu da u Kompartiji vlada turski režim i da su jugoslovenski rukovodioci zatajili Partiji, kritiku neispravne politike CK, zatajili Partiji i narodu „stvarne uzroke obračunavanja s drugovima Hebrangom i Zujovićem“. CK KPJ nije mogao objaviti pisma CK SKP(b) sve dotle dok to ne učini sam CK SKP(b). Međutim, čitavom širem aktivu KPJ poznat je sadržaj pisma CK SKP(b), a čitavom partijskom članstvu slučaj Hebranga i Žujovića.

CK KPJ mora da izjavi svoje čuđenje kako su pretstavnici partija, članica Informbiroa, mogli da uzmu u zaštitu Hebranga i Zujovića, a da ne traže od CK KPJ nikakve podatke. CK KPJ se čudi zašto se brane ljudi kao na pr. Žujović, koji je 1937. godine, po odluci Kominterne za-

jedno s Gorkićem isključen iz CK KPJ, ili kao Hebrang, koji je pred ustaškom policijom imao izdajničko držanje, o čemu je obmanuo Partiju, koji su frakcionašili u KPJ i radili na njenom razbijanju i na štetničkom sabotiranju tempa izgradnje i industrijalizacije Jugoslavije. Zar to nije podrška frakcionaštvu, izdajnicima i razbijačkoj delatnosti protiv KPJ? CK KPJ u vezi s tim objavljuje kao dodatak svoje materijale o Hebrangu i Žujoviću.

6. CK KPJ odbija kao apsurdnu tvrdnju da su u poslednje vreme jugoslovenski rukovodioci s velikom žurbom i iz demagoških razloga doneli mere o nacionalizaciji sitne industrije i sitne trgovine. Te mere su, u stvari, bile pripremljene još šest meseci pre pomenutih optužbi CK SKP(b) protiv CK KPJ i rezultat su jačanja i razvijanja socijalističkog sektora...

7. CK KPJ tvrdi da niko od rukovodilaca ne smatra da Jugoslaviji nije u borbi za izgradnju socijalizma i očuvanje nezavisnosti potrebna pomoć zemalja narodne demokratije i SSSR-a. Samo ljudi koji su izgubili svaku vezu s realnošću mogli bi da tvrde tako nešto. CK KPJ mora pri tom da naglasi da davanje te pomoći i saradnja ne zavisi samo od njega, nego i od zemalja narodne demokratije i SSSR-a. CK KPJ smatra da se ta pomoć mora povezati s unutrašnjom i spoljnom politikom Jugoslavije, a ni u kom slučaju s činjenicom što on nije mogao da primi neosnovane i na neistinama zasnovane optužbe.

Tvrdnje kako se jugoslovenski rukovodioci spremaju na ustupke imperijalistima i na pogađanje s njima o nezavisnosti Jugoslavije — potpuno su izmišljene i spadaju u red najtežih kleveta protiv nove Jugoslavije.

CK KPJ mora, međutim, podvući da je u nekim zemljama narodne demokratije od partiskih i državnih organa učinjen čitav niz ničim neizazvanih postupaka kojima se vređaju narodi Jugoslavije, njihova država i državni predstavnici i koji vode ka slabljenju pomenute saradnje, ka kvarenju odnosa s Jugoslavijom. OK KPJ ne smatra se obaveznim da ubuduće ćuti o sličnim postupcima.

8. CK KPJ ne smatra da je time što je odbio da diskutuje o greškama za koje nije kriv ma u čemu povredio jedinstvo komunističkog fronta. Jedinstvo tog fronta se ne zasniva na priznavanju izmišljenih i iskonstruisanih grešaka i kleveta, nego na činjenici da li je politika jedne partije stvarno internacionalistička ili nije. Međutim, ne može se preći ćutke preko činjenice da je Informbiro prekinuo principe na kojima je osnovan, a koji su predvideli dobrovoljnost svake partije u odnosu na prihvatanje zaključaka. Informbiro, međutim, ne samo da prisiljava rukovodioce KPJ da priznaju greške koje nisu učinili, nego poziva članove KPJ na pobunu u Partiji, na razbijanje jedinstva Partije. CK KPJ nikada ne može pristati da se diskutuje o njegovoj politici na bazi izmišljotina, nedrugarskog odnosa, bez uzajamnog poverenja. Takva osnova nije principijelna i u tom i samo u tom smislu CK KPJ je smatrao da nije ravnopravan u diskusiji i da ne može primati diskusiju na toj bazi. I dalje, u vezi s gornjim, CK KPJ odlučno odbija optužbu da je Komunistička partija Jugoslavije prešla na pozicije nacionalizma. Celokupnom svojom unutrašnjom i spoljnom politikom, a naročito svojom borbom u toku Narodnooslobodilačkog rata i pravilnim rešenjem nacionalnog pitanja u Jugoslaviji KPJ je dokazala sasvim suprotno.

Pomenutim neopravdanim optužbama naneta je našoj Partiji, našoj radničkoj klasi i radnim masama, narodima Jugoslavije uopšte i njihovoj nesebičnoj i herojskoj borbi — najveća istorijska nepravda.

Centralnom komitetu KPJ je jasno da će optužbe CK SKP(b) protiv CK KPJ iskoristiti neprijateljska propaganda u cilju klevetanja Sovjetskog Saveza, Jugoslavije i ostalih demokratskih zemalja. Međutim, CK KPJ izjavljuje da ne snosi nikakvu odgovornost za sve te pojave, jer ih nikakvim svojim postupkom nije izazvao.

Centralni komitet Komunističke partije Jugoslavije poziva partijsko članstvo da zbije svoje redove u borbi za ostvarenje partijske linije i još veće učvršćenje jedinstva Partije, a radničku klasu i ostale radne mase, okupljene u Narodnom frontu, da još upornije nastave rad na izgradnji naše socijalističke domovine. To je jedini put i način da praksom dokažemo svu neopravdanost pomenutih optužbi.²
Pisma CK KPJ i pisma CK SKP(b), Beograd, 1948. 29—30.

² Po V. Dedijeru, Tito je — čim je dobio Rezoluciju IB-a — tri sata šetao po svojoj sobi, razmišljajući o tome „gnusnom dokumentu“. Tih dana dobio je prvi napad žuči. Isti pisac navodi njegov doživljaj dramatične situacije u kojoj se našla zemlja: „Tih dana bilo mi je teško ne zato što smo raskinuli naše veze s Kremljom, nego mi je bilo krivo, strahovito krivo, što su tako mučki izvršili napad na našu mladu revoluciju. To je bila u pravom smislu intervencija, kakvu je imala da izdrži oktobarska revolucija, samo njima je bilo daleko lakše. Oni su imali čitav svjetski proletarijat na svojoj strani. A sada se gušila naša revolucija u ime SSSR-a. Sada se gušila naša revolucija pritiskom Staljina, koji je natjerivao čitav radnički pokret u svijetu da se izjasni protiv nas. Znao sam da će nam jedan od najtežih zadataka biti razbijati te klevete koje je sijao Staljin.“

Posle objavljivanja Rezolucije sastao se Plenum CK, 29. juna 1948. i doneo odgovor na optužbe. Projekt odgovora napisao je Milovan Đilas. Zaključeno je da se Rezolucija IB objavi u celini sa odgovorom CK KPJ. Rezolucija i odgovor CK KPJ publikovani su u „Borbi“ 30. juna 1948. u 500.000 primeraka. Odgovor CK KPJ nije objavljen ni u SSSR-u i socijalističkim zemljama ni u štampi komunističkih partija. U narodu je postojala jaka vera u SSSR i Staljina koja je došla do izražaja i u jednom telegramu upućenom sa mitinga u Beogradu Staljinu u kome se izražava uverenje da će on preduzeti sve mere da se „skinu neopravdane optužbe“ protiv zemlje, Partije i Centralnog komiteta.

Partija je ostvarila jedinstvo članstva i naroda u odbrani nezavisnosti, koliko god udar bio neočekivan i ljubav prema SSSR-u jaka. No deo članstva ostao je razapet između svoje domovine i ideološke indoktrinacije, što je izazvalo teška unutrašnja rastrzanja ljudi. Partija je postigla najviši stepen mobilnosti patriotskih snaga, ali je istovremeno posle duge godina došlo do cepanja i u njenim redovima.

I U vrhu pokrajinskog rukovodstva KP Bosne i Hercegovine (Rodoljub Čolaković, Hasan Brkić, Pašaga Mandžić, Niko Jurinčić i drugi) bilo je kolebanja 50 pitanju IB-a. Na zajedničkom sastanku CK KPJ i PK Bosne i Hercegovine 11. jula 1948. iznošena su shvatanja da je trebalo ići na sastanak IB-a u Bukurešt, priznati neke optužbe (stavove), pa i da je tačna optužba IB-a o polulegalnosti KPJ. U samokritičkom osvrtu R. Čolakovića, kao uzroci kolebljivosti lavedeni su: zaparloženost, dogmatizam, nedovoljan teoretski rad, uticaj vaspitanja i Kominterne. „Ministarska ćelija“ u Sarajevu smatrala je da treba ići na sastanak IB-a. Posle sastanka sa članovima CK KPJ ova kolebanja su otpala. R. Čolaković je izjavio da je zahvalan „Titu i Bevcu“ (E. Kardelju).

Četiri od devet članova PK KPJ za Crnu Goru, i to: Božo Ljumović, Vuko Tmušić, Niko Pavić i Radivoje Vukićević prihvatili su dokumente svoje Partije iz „discipline“, a ne stvarnog uverenja. S njima su sredinom jula 1948. — kako pišu R. Radonjić i B. Kovačević — u CK KPJ razgovarali Kardelj, Đilas i A. Ranković s ciljem da ih odvrate od „ispoljenih opredeljenja“ i da im „ukaže na greške“. Isti pisci ističu da se istovremeno s njihovim ponašanjem „vremenski i suštinski podudaralo“ otvoreno izjašnjavanje za Rezoluciju Informbiroa i jednog broja Crnogoraca, koji su se nalazili na visokim vojnim, diplomatskim i drugim funkcijama van republike (generala A. Jovanovića i Branka Petrićevića, pukovnika

Vlada Dapčevića, ambasadora u Bukureštu Radonje Gdubovića i drugih). Imenovani članovi PK smenjeni su avgusta 1948, a isključeni iz KPJ narednog meseca. IB je imao uporište i u bjelopoljskom srezu dok se na čelu Sreskog komiteta nalazio Ilija Bulatović. U Bijelom Polju se sve do kraja 1948. slušala Moskva preko razglasne stanice. Krajem 1948. odmetnulo se u šumu 18 članova Sreskog komiteta i drugih funkcionera iz Bijelog Polja, nastojeći da stvore gerilu. U Albaniju je prebeglo 21 lice, a pet je ubijeno u bekstvu. U prvoj polovini 1949. većina članova u drugim sreskim komitetima (Nikšić, Ivangrad, Andrijevića, Kolašin, Danilovgrad) opredelila se za politiku IB-a. Radonjić piše da je 1949. došlo do „široke eskalacije informbirovske u Crnoj Gori“, tako da je ova pojava sredinom 1949. primila organizovane oblike. Krajem 1949. i početkom 1950. došlo je do masovnog isključivanja iz Partije i hapšenja isključenih. Politička sredstva borbe su ustupila mesto represivnim merama. Prema Radonjiću, „gotovo sve poslove na otkrivanju informbirovaca i onemogućavanju njihovog rada bili su preuzeli organi UDB-e“. Pominju se „olaka hapšenja i krutost u vođenju istrage“, kao i „psihoze straha od UDB-e, osjećanje pravne nesigurnosti i političke rezignacije“.

Aprila 1948. Vojni sud u Ljubljani je posle petodnevnog procesa doneo presudu grupi od 37 građana koji su optuženi da su kao logoraši zloglasnog nacističkog logora Dahau postali saradnici Gestapoa, a posle rata radili za zapadne obavestajne službe. Proces je vođen u vreme pritiska Staljina na KPJ i njeno rukovodstvo. Ovaj pritisak tada još nije imao publicitet. Postoje pretpostavke da je organizacija suđenja i stroge kazne, uključujući smrtnu, izrečena da bi se ublažio napad IB-a, kao što je donekle bilo i sa nacionalizacijom sitne industrije, takođe aprila 1948. Na čelu optuženih nalazili su se funkcioneri Branko Dil i Stane Osvald. Suđeno im je kao grupi „špijuna, štetočina, sabotera i diverzanata“. Jedanaest prvooptuženih je bilo osuđeno na kaznu smrti i streljano. Drugi proces, tzv. Bohinčev, organizovan je avgusta 1948. u Ljubljani i na njemu je suđeno četvorici bivših logoraša iz Dahaua. Svi osuđeni su naknadno krivično-pravno rehabilitovani.

Mada se poslednjih godina pisalo o ovom procesu, uglavnom publicistički, sve okolnosti i motivacije nisu do kraja ispitane. Ostaje da se ispitaju neke okolnosti koje nisu do kraja jasne: da li se ovim procesom želelo onemogućiti delovanje dela španskih boraca; ko je iz jugoslovenskog vrha stajao iza ovog procesa; ko je dostavio spisak navodnih špijuna (da li ga je UDB-a posedovala ili dobila preko „Rusa“, odnosno NKVD-a). U svakom slučaju reč je o izrazito montiranom procesu u skladu sa staljinističkom tradicijom.